

solutions hard to find.

Keywords: *Ars Nova, Ars subtilior, medieval philosophy, William of Ockham, sophisms, notation, rhythmic.*

Стаття поступила до редакції 30 вересня 2018 року.

УДК 78.421;78.21

DOI: <https://doi.org/10.33398/2310-0583.2018.4243.57.66>

Таїсія Диняк

ВИСВІТЛЕННЯ ФОРТЕПІАННОЇ ТВОРЧОСТІ КОМПОЗИТОРІВ ІСПАНІЇ КІН. ХІХ – ПОЧ. ХХ СТОЛІТЬ У МУЗИКОЗНАВСТВІ

Диняк Таїсія Іванівна – аспірантка, Харківський національний університет мистецтв ім. І. П. Котляревського, Харків (Україна). E-mail: tavajan1111@gmail.com

Висвітлення фортепіанної творчості композиторів Іспанії кін. ХІХ – поч. ХХ століть у музикознавстві

В статті поставлені та вирішені наступні завдання: знайти та опрацювати наукові матеріали, що вивчають сферу фортепіанного мистецтва Іспанії періоду *Renacimiento* і тісно по'язані з даною темою; структурувати основні виявлені та доступні наукові джерела у хронологічному порядку; дослідити розвиток наукової думки в двох дискурсах: 1) російською й українською мовами; 2) іноземними мовами. Для досягнення поставленої мети використано історіографічний, бібліографічний, аналітичний методи та компаративний науковий підхід. Результати дослідження показали, що в спеціалізованих бібліотеках знаходяться роботи ще 60-70-х років ХХ століття, які виступають основними інформаційними джерелами для українського читача. Сьогодні фортепіанна творчість І. Альбеніса, Е. Гранадоса, М. де Фальї залишається своєрідною *terra incognita* для українських дослідників, про що свідчить відсутність новітніх розробок даного питання. Натомість дана сфера музичного мистецтва Іспанії стала об'єктом вивчення в працях 1990-2000-х років російських, англійських, американських, іспанських, французьких, італійських музикознавців. Доступ до іноземних праць можливий лише частково на онлайн ресурсі Google Books і пов'язаний з володінням певними мовними навиками, більшою мірою знанням англійської. Бібліографічних розробок даного питання в українському музикознавстві також не виявлено, що вказує на актуальність та оригінальність даної статті. Результати дослідження можуть бути

корисними для студентів, виконавців, викладачів та науковців в ході вивчення іспанської музичної культури, зокрема, фортепіанної музики періоду *Renacimiento*.

Ключові слова: іспанська фортепіанна музика, *Renacimiento*, творчість І. Альбеніса, Е. Гранадоса, М. де Фальї.

Постановка проблеми. Однією з головних задач, яка постає перед науковцем – це пошук, вивчення та опрацювання матеріалів джерельної бази. В сучасному світі на стан, життя та розвиток науки впливає процес глобалізації, який, здавалося б, міг зруйнувати всі інформаційні бар'єри, оскільки передбачає створення єдиного культурного середовища з великими можливостями взаємодії та вільного обміну даними: результатами досліджень, архівними, документальними та іншими матеріалами. Однак процес розширення інформаційних кордонів знаходиться на стадії розвитку, що зумовлює певні труднощі в роботі з джерелами іноземного континууму, в наслідок чого деякі значущі сторони інонаціональних культур (феномени, постаті, артефакти) залишаються «в тіні» на терені вітчизняної науки.

Однією з таких в українському музикознавстві являється сфера іспанської фортепіанної музики періоду *Renacimiento* (кінець XIX – початок XX століття). На цьому етапі музична культура Іспанії зазнала свого розквіту в творчості таких видатних композиторів, як Енріке Гранадос, Ісаак Альбеніс, Мануель де Фалья. Їх постаті та масштабні досягнення, про що свідчить творчий доробок в декілька сотень опусів (значна частина – твори для фортепіано або за його участі), являються предметом гордості іспанців. Однак відсутність будь-яких новітніх наукових праць (за два останні десятиліття) в українському музикознавстві у сфері іспанського фортепіанного мистецтва відкриває перед даним дослідженням додаткові наукові перспективи та зумовлює актуальність обраної теми.

Ціль статті – висвітлити історіографію питання з вивчення фортепіанної музики Іспанії періоду *Renacimiento* через структурування і охарактеризування основних наукових інформаційних джерел в контексті музикознавства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Звернувшись до вивчення музики Іспанії періоду *Renacimiento*, було виявлено, що першоджерелами, до яких звертаються студенти, викладачі й науковці, виступають праці музикознавців ще 60-70х років XX століття – І. Мартинова [6; 7], О. Оссовського [8], Ю. Крейна [4], М. Вайсборда [1], К. Розеншильда [9]. З розвитком інформаційних технологій та

глобалізації учбового процесу частково відкрився доступ до деяких зарубіжних наукових робіт: У. А. Кларка (Walter Aaron Clark) [11; 12; 13], К. Хесс (Carol Hess) [16; 17], Н. Л. Харпер (Harper Nancy Lee) [14;15] і Т. Марко (Tomás Marco) [18].

У ході опрацювання джерельної бази в українському музикознавстві не було знайдено історіографічних досліджень у сфері фортепіанної творчості іспанських композиторів періоду *Renacimiento*. Натомість знайдено праці, присвячені кожному з митців окремо: І. Альбенісу й М. де Фальї (бібліографії У. А. Кларка [12], Н. Л. Харпер [14] відповідно), Е. Гранадосу (історіографічний огляд у вступній частині дисертації І. Красотіної [3])¹⁷.

Викладення основних результатів дослідження. Музика Іспанії з її неймовірно багатою фольклорною традицією постає перед музикознавцями цікавою, незвичайною, колоритною та самобутньою частиною світового мистецтва. Беручи до уваги присвячені фортепіанній творчості І. Альбеніса, Е. Гранадоса, М. де Фальї та тісно пов'язані з даною темою дослідження, які допомагають її комплексній розробці, пропонується розгляд історії вивчення даного питання в наступних дискурсах: 1) російською та українською мовами (в тому числі зарубіжні в перекладі); 2) іноземними мовами.

Дослідження російською та українською мовами. Першою російськомовною монографією про історію іспанського музичного мистецтва була книга І. Мартинова «Музыка Испании» (1977) [7], яка вводить читача в сферу своєрідних образів іспанської музики. Кожному з майстрів музичного відродження Іспанії – Ф. Педрелю, І. Альбенісу, Е. Гарнадосу, М. де Фальї – присвячено главу, в якій подано біографію і розбір деяких творів.

Продовження дослідження іспанської теми І. Мартиновим знаходимо в його монографії «Мануэль де Фалья. Жизнь и творчество» (1986) [6]. Музика М. де Фальї почала привертати увагу науковців в 20-ті роки ХХ століття, вказує музикознавець [6, с. 3]. Особистість та творчість майстра розглядаються у зв'язку з загальними тенденціями розвитку іспанської та європейської музики ХХ століття¹⁸. Головну увагу приділено вершинним досягненням композитора, на яких ґрунтується його світова відомість.

¹⁷ Аналіз джерельної бази здійснено станом на 01.01.2018.

¹⁸ У передмові автор вказує, що намагався використати по можливості всі матеріали про М. де Фалью та його оточення, опубліковані до 1980 року в Іспанії та інших країнах.

Важливу роль в ознайомленні громадськості з життям та творчістю М. де Фальї зіграла книга Ю. Крейна (1960) [4]. В монографії коротко охарактеризовано історію музичної культури Іспанії, розглянуто творчий портрет композитора в синтезі з аналізом його найвідоміших творів.

Інформаційний екскурс в історію іспанської музики, який знайомить читачів з багатою іспанською фольклорною традицією, найвидатнішими іспанськими музикантами та їх діяльністю, здійснює історичний нарис О. Оссовського (1961) [8]. Вперше в російській та радянській історіографії, спираючись на величезну кількість систематизованих та прокоментованих фактів, О. Оссовський показав еволюцію іспанського музичного мистецтва від ранніх етапів до середини 30-х років ХХ століття, намітив періодизацію музично-історичного процесу.

Музикознавець М. Вайсборд протягом всього життя займався вивченням іспанської музики, його перу належить робота, яка стала першою монографією російською мовою, присвяченою творчості І. Альбеніса (1977) [1]. Дана праця, спираючись на документи, іноземні джерела, занотовані спогади та бесіди, листи, статті й публікації в хроніках, досліджує життя композитора та його фортепіанний доробок.

В 1971 році було випущено ще одну монографію – книгу К. Розеншильда «Энрике Гранадос» [9], яка упродовж декількох десятиліть залишалася єдиним дослідженням творчості композитора російською мовою. Автор періодизує життя Е. Гранадоса, паралельно аналізуючи найбільш значні його твори.

З моменту свого існування вищевказані праці на два десятиліття вперед стали осовними джерелами інформації з історії музики Іспанії для російськомовних читачів¹⁹. Інтерес до іспанської тематики відновився у пострадянські часи, про що свідчать дисертації 90-х років: О. Гладкової [2], О. Сакало²⁰, Л. Баяхунової²¹, Т. Салінаса [10]. Проблему композиторського стилю М. де Фальї у взаємодії з фольклором

¹⁹ Вони містять цінні відомості з даного питання, проте звернувшись до новітніх зарубіжних джерел було виявлено деякі біографічні неточності в монографії «Музыка Испании» І. Мартинова.

²⁰ Сакало О. (1996) Іспанія у художньому житті Європи ХVІІ-ХІХ ст. та іспанська романтична драма у творчості Дж. Верді : автореф. дис....канд. искусствовед. : 17.00.03. Київ.

²¹ Баяхунова Л. Б. (1998) Образ Испании в музыкальной культуре России и Франции ХІХ – первой трети ХХ вв. : автореф. дис. ... канд. искусствовед. : 17.00.02. Москва.

розглянуто в дисертації О. Гладкової (1992) [2]. Аналізуючи твори композитора, автор намагається розкрити особливу природу фольклоризму, виявити народні витoki музичної мови М. де Фальї та вплив різних народно-музичних діалектів.

Особливостям та історії національної виконавської школи Іспанії у співвідношенні з іншими виконавськими школами Європи присвячено дисертацію Т. Салінаса (1998) [10]. Іспанський піанізм розглянуто як цілісне явище, результат діяльності вихованців двох шкіл: Мадридської консерваторії та Муніципальної консерваторії в Барселоні. Музикознавець приводить дані про «забутих» музикантів, іспанських піаністів 1940-1990-х років, освітлює індивідуальні риси та особливості їх професійного шляху.

У новітні роки (починаючи з 2000 року) з'являється ряд російських наукових досліджень у сфері іспанської музики²². Одним із прибічників даної теми являється музикознавець І. Кряжева. Її монографія (2013) [5] – це одне з останніх сучасних досліджень російською мовою, присвячене життю та творчості М. де Фальї на перетині XIX-XX століть, яке базується на матеріалах з Архіву «*Manuel de Falla*» (Гранада)²³.

Особливе практичне значення має дослідження піаністки та музикознавця І. Красотіної «Энрике Гранадос. Фортепианное наследие» (2010) [3]. В його основі лежить детальне опрацювання новоопублікованого повного фортепіанного доробку композитора, наукових матеріалів, досліджень, архівних рукописів²⁴. У роботі відкривається нова грань творчості композитора шляхом вивчення його навчально-методичних праць, присвячених фортепіанній техніці, специфіці інтерпретації його творів.

Зарубіжні дослідження іноземними мовами. А тепер перейдемо до досліджень іноземними мовами, які грають важливу роль у

²² В цей час в українському музикознавстві також з'являються праці А. Пилатюк (2013) «Тенденції розвитку іспанської скрипкової музики у контексті естетики Ренасим'єнто» і С. Тишко, Г. Куколь (2001) «Странствия Глинки. Комментарий к «Запискам». Часть III. Испания». Матеріали даних робіт були опрацьовані, однак не висвітлені в ході статті, оскільки вони не пов'язані безпосередньо з вивченням фортепіанної музики.

²³ В Архіві «*Manuel de Falla*» зберігаються рукописи майже всіх його творів, листи та особиста бібліотека, а також історична та музикознавча література, присвячена даній проблематиці.

²⁴ І. Красотіна пройшла п'ятирічний курс навчання у Алісії де Ларрочі в Академії імені Маршала в Барселоні, отримала диплом «Магістр іспанської музики».

вивченні іспанської фортепіанної музики, оскільки в їх основі, як правило, лежать матеріали з архівів, завдяки яким іноді встановлюються біографічні розбіжності, неточності з деякими російськомовними джерелами.

Перше, на що хотілося б звернути увагу, це мовний бар'єр: скористатися цим матеріалом можна в разі певного володіння іноземною мовою (більшою мірою англійською). Друге, це доступність: зарубіжні праці не викладені для вільного користування, ознайомитися з ними можливо частково в електронній бібліотеці *Google Books*²⁵ або замовити книгу через мережу. Далі в дослідженні пропонується розглянути ряд вагомих праць, матеріали яких оцифровані й викладені на вказаному електронному ресурсі²⁶.

Одним з перших досліджень іспанської фортепіанної музики була книга Л. Пауелла (*Linton Powell*) «*A history of Spanish piano music*» (1980) [19]. Її предметом вивчення стала фортепіанна творчість І. Альбеніса, Е. Гранадоса, М. де Фальї, Х. Туріні, Ф. Момпу.

Вагомою працею являється книга Т. Марко «*Spanish Music in the Twentieth Century*» (1993) [18]. Вона представляє собою історію іспанської музики ХХ століття для англомовних читачів. Автор охоплює весь спектр композиторів та їх твори, відстежує вплив романтизму, імпресіонізму, неокласицизму і відмінних регіональних народних традицій Іспанії на їх творчість.

Особливої уваги заслуговують роботи У. А. Кларка (доктора мистецтвознавства, професора Каліфорнійського університету в Лос-Анджелесі), присвячені І. Альбенісу та Е. Гранадосу. В книзі науковця «*Isaac Albeniz: A Guide to Research*» (1998)²⁷ [12] пропонується бібліографія, дискографія, хронологія, численні огляди творів, статей, книг, дисертацій, публікацій, первинних джерел і зберігаючих їх архівів (у Англії, Франції, Бельгії, Німеччині та Іспанії). Наступною в світ вийшла робота «*Isaac Albéniz: Portrait of a Romantic*» (1999), яка стала першою повною біографією композитора на англійській мові [13]. Виходячи з багатства нових і раніше не помічених документальних свідчень, автор розбиває деякі міфи, що оточували кар'єру І. Альбеніса.

Творчості Е. Гранадоса У. А. Кларк присвятив дослідження «*Enrique*

²⁵ *Google* Книги [Електронний ресурс]. URL: <https://books.google.com.ua/?hl=ru> (дата звернення 19.05.2018).

²⁶ Див. посилання 1.

²⁷ В 2015 році вийшла оновлена та доповнена версія книги – «*Isaac Albeniz: A Research and Information Guide*» (2015), яка представляє собою анотований бібліографічний та дослідницький посібник, однак на сьогоднішній день видання знаходиться в дуже обмеженому доступі.

Granados: Poet of the Piano» (2005) [11] – перше англomовне вивчення постаті іспанського музиканта як віртуозного піаніста, композитора і педагога. Науковець дає детальний аналіз основних вокальних та фортепіанних творів, на основі документів досліджує сферу культури Гранади.

Доктор музикознавства Каліфорнійського університету в Дейвісі К. Хесс протягом багатьох років займалася вивченням творчості М. де Фальї, результатом чого стали наступні книги: «*Manuel de Falla and Modernism in Spain, 1898-1936*» (2001) [16] (прослідковується поява модернізму в Іспанії, що демонструє новий погляд на музичне життя Іспанії) та «*Sacred Passions: The Life and Music of Manuel de Falla*» (2004) [17] (спираючись на невикористані джерела з Архіву «*Manuel de Falla*», досліджується особливості музичного стилю композитора, аналізується ряд творів).

Варто також згадати ще одного біографа М. де Фальї – музикознавця, професора Університету Авейру в Португалії Н. Л. Харпер. Її перу належать дві фундаментальні в музикознавстві роботи. В першій – «*Manuel de Falla: a bio-bibliography*» (1998) [14] – зібрано значну кількість біографічного матеріалу з усього світу, більша частина якого походить з джерел Архіву «*Manuel de Falla*». Другою працею Н. Л. Харпер стала книга «*Manuel de Falla: His Life and Music*» (2005) [15]. Автор мав на меті надати читачам більш глибоке й точне розуміння творчого процесу М. де Фальї, звернувшись до масиву рідкісних оригінальних джерел (включаючи власну особисту бібліотеку митця і цінний ескізний матеріал – більше 20 000 аркушів, що зберігається в Архіві «*Manuel de Falla*»).

Також було знайдено джерела французькою, іспанською та італійською мовами, до яких відносяться магістерські роботи, тези-есе та публікації. Однак масштабних робіт, на зразок монографії, у відкритому доступі в ході даного дослідження не виявлено.

Висновки із запропонованого дослідження і перспективи подальших розвідок у вказаному напрямі. Результати вивчення поставленого питання показали, що одна з найбагатших самобутніх європейських традицій почала привертати увагу музикознавців з 20-тих років ХХ століття. З того часу іспанська тема досліджувалася у музикознавстві в двох дискурсах: російською та англійською мовами. Проте фортепіанна творчість Е. Гранадоса, І. Альбеніса та М. де Фальї залишалася за межами українського музикознавчого континууму.

Дослідження російських науковців 60-70 років ХХ століття на два десятиліття вперед стали основними джерелами з історії музики Іспанії, доступних в бібліотеках спеціалізованих музичних закладів. Інтерес до іспанської музики відновився у дисертаційних роботах 90-х років та підтримувався в російському музикознавстві в новітні роки, починаючи з 2000 року, про що свідчать наукові дослідження, при-

свячені як іспанській музичній культурі, так і окремим персоналіям.

Аналіз опрацьованих джерел іноземного походження показав, що вони відіграють важливу роль у вивченні іспанської фортепіанної музики, оскільки в їх основі, як правило, лежать матеріали з архівів, завдяки яким іноді встановлюються біографічні розбіжності з деякими із російськомовних досліджень. Однак для українського науковця є певні бар'єри в освоєнні зарубіжних робіт, оскільки ознайомитися з ними можливо лише частково в електронній бібліотеці *Google Books*. Англomовні книги являються найбільш поширеними та доступними для інтернет-користувачів: масштабних праць французькою, іспанською та італійською мовами, на зразок монографії, у відкритому доступі не виявлено.

Результати даного дослідження являються перспективними для подальшого вивчення науковцями іспанської фортепіанної музики періоду *Renacimiento* на терені українського музикознавства і корисними для студентів, виконавців та викладачів в ході навчального процесу.

Література

1. Вайсборд М. Исаак Альбенис. Очерк жизни. Фортепианное творчество. Москва, 1977. 152 с.
2. Гладкова О. И. Национальные истоки стиля Мануэля де Фальи: автореф. дис. ... канд. искусствовед. : 17.00.02. СПб., 1992. 25 с.
3. Красотина И. В. Энрике Гранадоc. Фортепианное наследие: автореф. дис. ... канд. искусствоведения: 17.00.02. Москва, 2011. 22 с.
4. Крейн Ю. Г. Мануэль де Фалья. Москва, 1960. 95 с.
5. Кряжева И. Мануэль де Фалья. Время, жизнь, творчество. Москва, 2013. 327 с.
6. Мартынов И. И. Мануэль де Фалья. Жизнь и творчество. Москва, 1986. 192 с.
7. Мартынов И. И. Музыка Испании. Москва, 1977. 376 с.
8. Оссовский А. В. Очерк истории испанской музыкальной культуры // Исследования: избр. статьи, воспоминания. Ленинград, 1961. С. 227—288.
9. Розеншильд К. Энрике Гранадоc. Из истории испанской музыки. Москва, 1971. 88 с.
10. Салинас Т. Испанское фортепианное искусство 1940-1990 годов (к проблеме национальной исполнительской школы) : автореф. дис. ... канд. искусствовед. : 17.00. Санкт-Петербург, 1998. 22 с.
11. Clark W. A. Enrique Granados: Poet of the Piano. New York, 2005. 304 p.
12. Clark W. A. Isaac Albeniz: A Guide to Research. Garland Publishing, Inc., 1998. 276 p.
13. Clark W. A. Isaac Albéniz: Portrait of a Romantic. New York, 1999. 358 p.
14. Harper N. L. Manuel de Falla: a bio-bibliography. Westport, Connecticut, London. Greenwood Press, 1998. 280 p.

15. Harper N. L. Manuel de Falla: His Life and Music. Scarecrow Press, 2005. 544 p.
16. Hess C. A. Manuel de Falla and Modernism in Spain, 1898-1936. The University of Chicago Press, 2001. 338 p.
17. Hess C. A. Sacred Passions: The Life and Music of Manuel de Falla. Oxford University Press, USA, 2004. 368 p.
18. Marco T. Spanish Music in the Twentieth Century // Cambridge, Massachusetts. London, England: Harvard University Press, 1993. 288p.
19. Powell L. A history of Spanish piano music. – Indiana University Press, 1980. 213 p.

References

1. Vaysbord, M. (1977). Isaak Albenis. Ocherk zhizni. Fortepiannoe tvorchestvo. Moskva: Sov. Kompozitor.
2. Gladkova, O. I. (1992). Natsionalnyie istoki stilya Manuelya de Fali : avtoref. dis. ... kand. iskusstvoved. : 17.00.02. SPb.
3. Krasotina, I. V. (2011). Enrike Granados. Fortepiannoe nasledie: avtoref. dis. ... kand. iskusstvovedeniya: 17.00.02. Moskva: Gos. muz. izd.
4. Kreyn, Yu. G. (1960). Manuel de Falya. Moskva: Muzyika.
5. Kryazheva, I. (2013). Manuel de Falya. Vremya, zhizn, tvorchestvo. Moskva.
6. Martynov, I. I. (1986). Manuel de Falya. Zhizn i tvorchestvo. Moskva: Sov. Kompozitor.
7. Martynov, I. I. (1977). Muzyika Ispanii. Moskva: Sov. Kompozitor.
8. Ossovskiy, A. V. (1961). Ocherk istorii ispanskoj muzyikalnoj kultury // Issledovaniya: izbr. stati, vospominaniya. Leningrad: Sov. Kompozitor. pp. 227–288.
9. Rozenshild, K. (1971). Enrike Granados. Iz istorii ispanskoj muzyki. Moskva: Muzyika.
10. Salinas, T. (1998). Ispanskoe fortepiannoe iskusstvo 1940-1990 godov (k probleme natsionalnoy ispolnitelskoj shkoly) : avtoref. dis....kand. iskusstvoved : 17.00. Sankt-Peterburg.
11. Clark, W. A. (2005). Enrique Granados: Poet of the Piano. Oxford University Press.
12. Clark, W. A. (1998). Isaac Albeniz: A Guide to Research. Garland Publishing, Inc. A member of the Taylor & Francis Group New York and London.
13. Clark, W. A. (1999). Isaac Albéniz: Portrait of a Romantic. New York: Oxford University Press.
14. Harper, N. L. (1998). Manuel de Falla: a bio-bibliography. Westport, Connecticut, London: Greenwood Press.
15. Harper, N. L. (2005). Manuel de Falla: His Life and Music. Scarecrow Press.
16. Hess, C. A. (2001). Manuel de Falla and Modernism in Spain, 1898-1936. The University of Chicago Press.
17. Hess, C. A. (2004). Sacred Passions: The Life and Music of Manuel de Falla. USA: Oxford University Press.
18. Marco, T. (1993). Spanish Music in the Twentieth Century. Cambridge, Massachusetts. London, England: Harvard University Press.
19. Powell, L. (1980). A history of Spanish piano music. Indiana University Press.

Dynyak Taisiia Ivanivna — postgraduate student, Kharkiv National University of Arts named after Ivan Kotlyarevsky, Kharkiv (Ukraine).
E - mail: tayajan11111@gmail.com

The coverage of the Spanish composers' piano creativity at the end of XIX - early XX centuries in musicology

The following tasks are set and solved in the article: to find and work out the scientific materials as for studying the sphere of piano art of Spain during the Renacimiento period and which are closely related to this topic; structure the main discovered and available scientific sources in chronological order; to investigate the development of scientific thought in two discourses: 1) in Russian and Ukrainian; 2) in foreign languages. Historiographic, bibliographic, analytical and comparative scientific methods are used to achieve this goal. The results of the study showed that in specialized libraries there exist some works of 60-70-ies of the XX century, which serve as the main informational sources for the Ukrainian reader. Today, the piano pieces of I. Albeniz, E. Granados, M. de Falla remain kind of terra incognita for Ukrainian researchers, as evidenced by the lack of new developments of this issue. Instead, this sphere of musical art of Spain became the object of study in the works of the 1990-2000s of Russian, English, American, Spanish, French and Italian musicologists. Access to foreign works is only partly available on the online Google Books resource and is related to the possession of certain language skills and, to a greater extent, the knowledge of English. The bibliographic research of this issue in Ukrainian musicology has also not been revealed, which indicates the relevance and originality of this article. The results of the study may be useful to students, performers, lecturers and scholars during the exploration of Spanish musical culture, in particular, piano music of the Renacimiento period.

Key words: Spanish piano music, Renacimiento, I. Albeniz's, E. Granados', M. de Falla's creativity.

Стаття поступила до редакції 21 травня 2018 року.
